

Veerse Kreek & Vesten

De Veerse Kreek en Vesten ondergaan een opknapbeurt. Niet alleen de bodem krijgt een schoonmaakbeurt, ook de instabiele oevers worden hersteld en de natuur- en landschapswaarden worden vergroot. Waterschap Zeeuwse Eilanden werkt in dit project nauw samen met de gemeente Veere, Staatsbosbeheer en Provincie Zeeland.

www.wze.nl/veere

juni-2009 Nr.

1

Een gebied met een verhaal

Het stadje Veere is omgeven door water. Behalve het Veerse Meer en het Kanaal door Walcheren, is er de Veerse kreek en de Vest van Veere. Een waterrijk gebied met een historische achtergrond. De kreek, met zijn vele uitlopers en diepe putten, is het resultaat van bombardementen van de geallieerden in 1944 om Walcheren onder water te zetten. Vandaag de dag rest een mooi natuurgebied. Wandelaars genieten er van de stilte en voor de paardrijdliefhebbers is er een ruiterspad in het Veerse bos. Ook hengelaars hebben her en der hun visstekje langs de kreek of een van de kreekarmen. De oude kern van Veere is bekend om zijn historisch karakter. Al rond de Middeleeuwen was Veere een bloeiende handelsstad. Het best zichtbare verdedigingswerk van de stad Veere is de Veste en het bastion.

Waarom deze plannen?

Het gebied oogt prachtig maar de waterkwaliteit en de staat van de oevers laten op een aantal plaatsen te wensen over. U kunt het voornamelijk zomers zien. Vooral in de uitlopers (kreekarmen) is het soms zo ondiep geworden dat er niet veel water meer overblijft. U zult begrijpen dat dit funest is voor het waterleven. We gaan een flink deel van deze ondiepe wateren baggeren om dit op te lossen. In de grote kreek is het juist enorm diep. Op plaatsen soms wel twaalf meter. In vergelijking: het Kanaal door Walcheren is maar zo'n vier meter diep. Door golfslag en woelende vissen zijn de oevers op sommige plaatsen instabiel en afgekald. Mensen die regelmatig een wandeling maken over het 'krekenpad', zullen dit herkennen. Afkalving van de oevers zorgt voor een nat wandelpad. Het water 'eet' steeds meer land op. De hoogste tijd dus voor een reddingsplan. Daarom gaan we de oever opnieuw inrichten. Niet alleen voor de stabiliteit maar ook om een meer natuurlijke inrichting van het water te krijgen. Een natuurvriendelijke oever heeft een flauw talud (geleide-

lijke overgang) waardoor dieren makkelijker op de kant kunnen klimmen, waterplanten beter groeien, er meer diversiteit in begroeiing is en geen traditionele beschoeiing meer nodig is. Ook de Veste wordt niet vergeten. Naast het baggeren en het herstellen van de oevers komt de cultuurhistorische vorm weer terug. De gemeente Veere stelt daarna de stadswallen open voor publiek door het aanleggen van een wandelroute.

Eén en één = drie

Veere is onderdeel van het Nationaal Landschap Zuidwest Zeeland. Elk Nationaal Landschap heeft een unieke combinatie van cultuurhistorische en natuurlijke elementen en vertelt daarmee het verhaal van het Nederlandse landschap. Door de nieuwe inrichting willen we het hele gebied zelf laten spreken. Zo kan het landschap beter beleefd worden. Dit gebeurt ook door het zicht op de dijk van de doorbraak in '44 te herstellen, door een uitkijkpunt te maken en door het gebied toegankelijker te maken.

Wanneer?

De uitvoering van het project staat voor het najaar van 2010 op het programma. Het verwijderen van bomen en struiken gebeurt in het najaar van 2009.

Veerse Kreek

Baggeren in de praktijk

Op de bodem van iedere sloot of waterpartij verzamelt zich in de loop der tijd een laag bagger. Deze vormt zich onder andere uit gevallen blad, plantenresten, afbraak van veen en inwaaïend zand en stof. Deze laag wordt steeds dikker met als gevolg dat de sloot ondieper wordt. Baggeren doen we, noodgedwongen, al eeuwenlang in ons lage land.

Het baggeren van de vesten en de kreekarmen begint in het najaar van 2010. Dit kan op verschillende manieren. Waarschijnlijk kiezen we voor het inzetten van een zuiger. Dit bootje zuigt het slib op en pompt het via een leidingstelsel naar een andere locatie. Normaalgesproken zou dit een (tijdelijk) baggerdepot zijn. In dit geval bekijken we of het mogelijk is om de bagger in de diepe putten van de grote kreek te storten. Dit scheelt niet alleen in het transport en in de kosten, maar waarschijnlijk ook in de overlast die omwonenden ervaren. Er hoeft immers minder met vrachtwagens getransporteerd te worden. Of deze optie haalbaar is, wordt grondig onderzocht. Wat hierbij meespeelt zijn de verschil-

lende 'lagen' water in de grote kreek (stratificatie). De onderste laag water bevat een hoger zoutgehalte en is zuurstofloos. De bovenlaag is wat zoeter en juist zuurstofrijk. Door het storten van de bagger zouden deze twee lagen met elkaar kunnen vermengen en de bovenste laag ook zuurstofloos worden. Dit is natuurlijk niet de bedoeling, ook al is het tijdelijk. We zoeken naar een methode waarmee we dit kunnen voorkomen.

Afhankelijk van de uitkomsten van het munitieonderzoek, zal de aannemer ook maatregelen moeten treffen om veilig te kunnen werken. U kunt hierbij denken aan een speciaal raster op de zuigmond waardoor 'grotere' objecten niet meegezogen worden. Wellicht dat de grote objecten vooraf benaderd en geruimd worden.

Zoals u ziet vergt het baggeren een goede voorbereiding. Uiteindelijk levert het baggerwerk veel op. Bewoners krijgen er schoner oppervlaktewater voor terug en voor planten en dieren wordt het leven er weer een stuk prettiger op.

Resten

Speuren naar munitie: een nauwkeurig werkje

In een gebied dat is ontstaan door bommen kan het bijna niet missen dat er nog (resten van) munitie te vinden is. Omdat we bij de werkzaamheden niet voor verrassingen willen komen staan, worden de bodem en oevers minutieus onderzocht. Afgelopen winter begon T&A Survey uit Amsterdam met de detectie van deze zogenaamde 'niet gesprongen conventionele explosieven'. Met een bootje dat door middel van een magnetisch veld kijkt of er metaal in de bodem aanwezig

is, wordt alles nauwkeurig in kaart gebracht. Inmiddels is tweederde van het gebied onderzocht. Het voorlopige resultaat? Er is een flink aantal objecten gevonden. Ondanks de geavanceerde apparatuur kunnen we niet zeggen of het bijvoorbeeld om een vliegtuigbom gaat of om een ander ijzerhoudend object. Het zal in ieder geval niet allemaal munitie zijn. De volgende stap is het maken van een risico-analyse en te bepalen of en hoe de objecten wordt geruimd.

Voor de herinrichting van de oevers langs de kreek is het noodzakelijk te weten of er munitie in de bodem aanwezig is. Omdat er nu nog bommen op de rand staan, kunnen we hier nog niet detecteren. Het verwijderen van het groen staat daarom al gepland in het najaar van 2009 (buitenom de flora en faunaperiode). Dan kunnen we alvast de laatste fase van het munitieonderzoek in gang zetten. We houden u op de hoogte.

Bewoners-ideeën-wedstrijd

Wat mag er volgens u niet ontbreken om het gebied optimaal te kunnen beleven? Welk 'extraatje' ziet u graag in het gebied verschijnen? Wij horen uw mening graag. Als randvoorwaarde geldt dat de uitvoering van het idee niet meer mag kosten dan € 2500,-. Het waterschap kiest samen met de uitvoeringspartners één winnend idee uit. Die krijgt een Irischeque van € 100,- en het idee wordt onder (technische) voorwaarden uitgevoerd.

Hoe kunt u mee doen? Laat uw idee zo concreet mogelijk aan ons weten. Dit kan per e-mail of per post. Stuur uw idee in voor 31 augustus 2009 t.a.v. afdeling Communicatie. In een van de volgende nieuwsbrieven wordt de winnaar en het idee bekend gemaakt.

Munitieonderzoek

Planning

Aanvragen vergunningen	juli 2009 - april 2010
Verwijderen bommen	november 2009 - februari 2010
Aanvullend munitieonderzoek	februari 2010 - april 2010
Ruimen munitie	april 2010 - juli 2010
Aanbesteding	mei 2010
Uitvoering	september 2010 - voorjaar 2011

Veerse Kreek

VISSEN ZONN
VAN HET STA
NIET TO

Uw vraag, ons antwoord

Is er inspraak of bezwaar mogelijk tegen de plannen?

Er is geen officiële inspraakmogelijkheid. Wel moeten er diverse vergunningen aangevraagd worden die we publiceren in de wekelijkse mededelingenadvertentie van het waterschap in de PZC op vrijdag en op de website. Het definitieve plan kunt u te zijner tijd downloaden van de speciale pagina op de website: www.wze.nl/veere.

Welke route waar?

Woont u in de directe omgeving van de kreek? Dan wandelt u vast wel eens over het krekpad of door het Veerse Bos. Om het gebied beter te kunnen beleven, houden we de bestaande routes nu onder de loep. Welke wensen zijn er in het gebied en hoe kunnen we hieraan gehoor geven. Dit zijn vragen waar we de komende tijd een antwoord op willen krijgen. Zo bestaat er een grote wens om de wandelverbinding van het Veerse Bos met de stad Veere te verbeteren. De routestructuren zijn niet duidelijk gekoppeld en de bestaande oversteekplaats voor wandelaars is op z'n minst gevaarlijk te noemen. In de komende tijd bekijken we hoe we dit veilig kunnen verbeteren. Daarnaast kijken we naar de overige wandelroutes in het gebied en de ruiterroute(s). In een volgende nieuwsbrief komen we hierop terug. Eén ding is zeker: het krekpad blijft behouden!

Geen parkeerplaats voor Bastion

Een stukje van het bosje langs de Polredijk tussen Buiten de Veste en de stad Veere wordt verwijderd. Zo ontstaat een prachtig gezicht op het Bastion. Bij verschillende mensen is verwarring ontstaan over de komst van een mogelijke parkeerplaats. Dit is echter niet aan de orde. Het is juist de bedoeling om te voorkomen dat auto's het fraaie zicht gaan belemmeren. Daar treffen we dan ook voorzieningen voor.

Motiefgroepen Staatsbosbeheer

Op de informatieavond is gesproken over zogenaamde motiefgroepen. Hiermee bedoelen we de redenen waarmee mensen het Veerse Bos bezoeken. Staatsbosbeheer gebruikte deze indeling op de informatieavond als achtergrondinformatie en niet om aan te geven dat men zich op al deze motiefgroepen gaat richten. Het rustige karakter van het gebied moet behouden blijven.

Excursies

Eind april organiseerden we een paar excursies door het gebied. Medewerkers van Staatsbosbeheer en het waterschap namen geïnteresseerden mee door het Veerse Bos om ter plaatse de plannen toe te lichten. Een paar reacties van deelnemers:

Mevrouw W. Jansen uit Veere

"Wat er op de informatieavond besproken is, kon je tijdens de excursie terugzien. Daardoor werd het allemaal net iets duidelijker. Zelf loop ik vaak door het gebied, maar met iemand van het waterschap en Staatsbosbeheer kijk je er toch met andere ogen naar. Ik kreeg het idee dat het grootste deel van de mensen tegen de plannen is en het zal vast en zeker ook wel even pijn doen in het begin, het wordt natuurlijk toch een kaal zicht. Maar uiteindelijk denk ik dat het heel leuk zal worden. Ik ben het niet met alle aspecten van de plannen eens, maar ik vind wel dat er in grote lijnen zorgvuldig met het gebied wordt omgegaan."

De heer Tijmons uit Middelburg

"De reden om de excursie mee te maken, was dat ik deze winter een artikel in de krant over de kreek

had gelezen en mij had voorgenomen dat gebied dit jaar eens te bekijken. Ik was al heel wat keren met de fiets en auto over de Polredijk er langs gereden. Toen ik de advertentie over de excursie las, hoefde ik niet lang na te denken: inschrijven. De excursie vond ik best interessant, vooral om de achterliggende motivatie voor de herinrichting van het waterschap te horen en de beheersaspecten van de boswachter."

Mevrouw Neve uit Koudekerke

"Ik was al goed bekend in het Veerse bos omdat wij daar vanuit het IVN Walcheren excursies verzorgen. Maar jullie uitleg over het hoe en wat er gedaan wordt in en om de kreek voegde er weer wel het nodige aan toe, zodat dit door ons ook verder verteld kan worden."

Mee met excursie?

Heeft u ook interesse om met ons op stap te gaan? Meld u zich dan aan via www.wze.nl/veere of bel met de afdeling Communicatie. Ook al hebben we nog geen data gepland, als er genoeg animo is, dan organiseren we nogmaals (een) excursie(s).

Veerse Kreek

Stinkende sloot?

"De sloot tussen 'Buiten de Veste' en het Veerse Meer stinkt naar rottende eieren." Deze bezoeker van de informatieavond had het niet doeltreffender kunnen verwoorden. Dit knelpunt is bij het waterschap bekend. Er is helaas weinig aan te doen, wel kunnen we uitleggen hoe de stank ontstaat. Kwel vanuit de ondergrond is de boosdoener. Het zuurstofloze water stroomt door een veenpakket. Hierin zitten stoffen waaronder zwavelhoudende verbindingen die oplossen in het water en meestromen met het kwelwater. In de sloot terechtgekomen komt er ineens zuurstof bij. Dit resulteert in diverse reacties en kansen voor bacteriën om de voedingsstoffen te gebruiken. Het resultaat is vaak een stinkende sloot met witte en zwarte drab die enorm stinkt naar rotte eieren (H_2S). Een mogelijke maatregel hiertegen is het terugdringen van de kwel door het aanbrengen van een kleilaag. Dit is een zeer kostbare aanpak waarvan het resultaat onzeker is. Toch bekijken we het knelpunt nogmaals en zoeken naar een oplossing.

Balans natuur en recreatie

Sommige bewoners zijn bang dat de plannen het evenwicht tussen natuur en recreatie verstoren. Wij begrijpen deze angst maar onze intentie is om geen natuur te verliezen maar juist te winnen. Door de nieuwe oeverinrichting bijvoorbeeld is de overgang tussen land en water beter waardoor meer soorten (plant en dier) zich prettig voelen. Het woord natuurvriendelijke oever geeft dit al aan. Natuurlijk zal het tijdens en na de uitvoering eerst een kaal en modderig gezicht zijn. Gelukkig is dit tijdelijk, als alles weer groeit en bloeit, zult u de schoonheid van het gebied weer ervaren.

Deze dam wordt vervangen door een transparante brug voor een betere doorstroming en dus een betere waterkwaliteit.

Wandelen over de wallen: nog even geduld

De gemeente Veere heeft al jaren plannen om een toeristische wandelroute aan te leggen over de stadswallen (vesten). De mogelijkheid om nu het herstel van de stadswallen te combineren met de toeristische ontsluiting van deze stadswallen betekent een unieke kans om 'werk met werk' te maken. Straks wordt het mogelijk om over de vestingwerken een rondje Veere te doen. Ook voor mensen met een functiebeperking is een kleiner rondje in de maak. In grote lijnen is de route al uitgestippeld, maar er moet nog een hoop geregeld worden voor de aanleg begint. Zo hebben we te maken met particuliere eigendommen en begrazing. De aanleg staat gepland aan het eind van 2010, direct aansluitend op de baggerwerkzaamheden. De route wordt mede mogelijk gemaakt door Interregsubsidie.

Veesten

Op het eerste gezicht

Johan Walhout,
projectleider planvorming (waterschap)

Jacco van Iwaarden,
projectleider uitvoering (waterschap)

Bram Vader,
boswachter (Staatsbosbeheer)

Freek Wisse,
beleidsmedewerker cultuurtechniek
(Gemeente Veere)

Informatieavond 1 april jl.

We mochten een volle zaal geïnteresseerde mensen ontvangen. Dat vinden we fijn, een hoge opkomst levert betrokken mensen op. Mensen die bovendien stonden te popelen om vragen te stellen. Bent u benieuwd naar de (powerpoint)presentatie en het verslag van de informatieavond van 1 april? Kijk dan op www.wze.nl/veere. Hier kunt u ook de meest gestelde vragen (met antwoorden) downloaden. Dit najaar staat een tweede informatieavond gepland over het definitieve plan.

Joséphine van Belzen,
klantenmanager (waterschap)

Linda van Dijke,
communicatieadviseur (waterschap)

Wij zijn bereikbaar via 0118-621000
of info@wze.nl

In een volgende nieuwsbrief stellen we de contactpersonen uitgebreider aan u voor.

Op de hoogte

www.wze.nl/veere

Noteert u deze link of zet hem in uw favorieten. Op deze website vindt u de meest recente informatie.

Informatiehoekje Museum Het Veerse Gat

Ondanks het kleine karakter van het museum hebben we een plekje mogen inrichten als informatiehoek. U vindt hier de meest recente nieuwsbrief, oude kaarten van het gebied en (later) een uitgebreide brochure over het project. U vindt het museum aan de Landschuurweg 5.

Volgende informatieavond

We willen dit najaar (oktober) een tweede informatiebijeenkomst organiseren om de definitieve plannen toe te lichten.

Beleef de historie

In deze rubriek aandacht aan een historisch verhaal of de achtergrond van iets belicht. Deze keer gaat het over het ontstaan van de krekken.

De Veerse Kreek is waarschijnlijk in de 11^e of vroege 12^e eeuw ontstaan. Toen liep het water, net als nu, door tot Zanddijk. Rond het midden van de 12^e eeuw werd de kreek afgedamd. De kreek kwam langzaam droog te liggen. Toen de stroomgeulen helemaal opgedroogd waren, werden er boerderijen gebouwd en op de plek waar ooit de kreek lag, werd een weg aangelegd.

Jarenlang veranderde er weinig. Er werd groente en graan geteeld, geweid en geleefd op de plekken waar ooit het water stond. Tijdens de Tweede Wereldoorlog gaat het leven zo goed en zo kwaad als het kan door. Begin september 1944 valt Antwerpen in handen van de geallieerden en niet lang daarna volgt Zeeuws-Vlaanderen. Daarna ligt de bevrijding stil en is Walcheren in oktober 1944 nog één grote Duitse vesting. Vervelend vooral omdat Vlissingen een belangrijke haven is en de weg naar Antwerpen over water onbruikbaar is. Door datzelfde water is het moeilijk de Duitsers van het eiland te krijgen en Walcheren te veroveren. Daarom besluiten de bevrijders drastische maatregelen te nemen. Inundatie (het moedwillig onder water zetten van een gebied) lijkt de beste optie. Door middel van pamfletten wordt de bevolking gewaarschuwd, maar de tekst is zo cryptisch dat ze pas begrepen wordt na de gebeurtenissen. Op verschillende zwakke dijken worden bommen gegooid. Na de Westkapelse Zeedijk en de Nolledijk, is de dijk bij de huidige jachthaven Oostwatering aan de beurt. Deze dijk heeft, net als de Nolledijk, als extra voordeel dat het gebied achter de dijkvlakken lager ligt. De bevrijders hopen dat het water ver het

gebied in zal stromen. Op 11 oktober vallen zestig Lancasters de dijk aan en worden er tijdbommen gedropt. Hierdoor hebben de bewoners genoeg tijd om zich uit de voeten te maken en vallen er gelukkig geen slachtoffers. Een heel stuk dijk slaat weg. Langzaam stroomt het water het gebied binnen. Volgens ooggetuigen kwam het water niet zoals bij een overstroming hard naar binnen, maar zag je het water langzaam stijgen. De boeren hadden nog een paar dagen de tijd om hun spullen uit de boerderijen te halen. De geallieerden bleken gelijk te hebben. Het zand werd door het zeewater weggespoeld en de oude kreekstructuur kwam weer terug. Al vrij snel werd begonnen met het dichtmaken van de dijk. Jan Mol, de opzichter voor de Oostwatering bij de Polder Walcheren was nauw betrokken bij het dichtmaken van het stroomgat. In oktober 1945 is het gat weer dicht.

Na de oorlog wordt er nagedacht over wat men zou doen met het gebied. Moest het weer drooggemaakt worden? In 1953 viel de volgende klap: de Watersnoodramp. Ineens had men wel wat anders aan z'n hoofd en werd het gebied met rust gelaten. Aangezien vrije tijd steeds belangrijker werd, is besloten het landschap te houden zoals het was. Eind jaren '50 werd het Veerse Bos aangeplant. De architect koos destijds voor een zogenaamd illusiebos. Het lijkt alsof je in een groot bos loopt, terwijl het in werkelijkheid maar een smalle strook bomen is.

De afgelopen jaren is het gebied met rust gelaten en is de natuur zijn gang gegaan. Binnenkort wordt er weer iets toegevoegd aan de toch al rijke geschiedenis van de Veerse kreek.

Met dank aan Peter Blom van het Zeeuws Archief.

Nieuwsbrief

Kent u iemand die deze nieuwsbrief ook wilt ontvangen? Geef dit dan aan ons door. Of weet u misschien een locatie waar we een stapel nieuwsbrieven kunnen neerleggen? Ook dat horen wij graag. De volgende nieuwsbrief verschijnt in augustus 2009.

Colofon

juni2009

Tekst: Communicatie waterschap Zeeuwse Eilanden
Foto's en vormgeving: Rudy Visser

Postadres

Postbus 1000, 4330 ZW Middelburg
Telefoon: 0118-621000 info@wze.nl www.wze.nl/veere

Dit project wordt mede mogelijk gemaakt door Synergiegelden en Interregsubsidie.